

TIDEVARVET

TIDEVARVET
N:r 34: 1928

Rut Adler och valen

Tivolii

Är det rätt? Denna fråga ställer ledaren till dem som i valagistoriskt syfte bjuda svenska folket en förläggad och ofullständig kunskap om Sveriges trygghetsproblem.

Rut Adler i valrörelsen skildras av Devinez som sett henne på nära håll.

Trafikkontrollör Anna Westergaard från Danmark skildras i artikeln »De personlige Stemmer» hur den nya danska vallagen gör det möjligt för väljarna att rösta personligt utan partier.

Ur Maj Hirdmans nyutkomna diktsamling Hjärtats ballader ta vi oss friheten avtrycka en vacker dikt om Farao Achnaton.

Rita och Casan skildras och begrundas företeelser som mött dem under senaste tiden.

TIDEVARVETS VALFOND.

Efter vår vädjan om en valfond för valarbetet i Södermanlands och Hallands län inkom endast en ganska rund summa, som emellertid aldrig kunde bli någon grundplåt, innan den försvann i de löpande utgifterna. Vi vädja till alla som önska Elisabeth Tamm och Rut Adlers väl, de må bli i Norrbotten eller Skåne, att snarast sända oss bidrag.

Det behövs pengar till valtryck och porto, till bilor, lokaler och annonser.

Tänk på att Ni kunna underlätta arbetet för dem som bära dagens tunga och hetta.

Organisera lokala insamlingar! Sänd in bidrag allt efter som de inkomma!

Bidrag, de största som de minsta, mottagas på Tidevarvets förordning n: 1544 eller direkt på Redaktionen. Slussplan 1—3 under beteckningen

TIDEVARVETS VALFOND
1928.

Rut Adler och jag möttes för första gången för några år sen i glädjen över Mac Donalds valseger i England. Det första jag minns av henne är därför glädje. Nu, fyra år senare, äro vi ute tillsammans i Halland och det gäller Rut Adlers kandidatur till Andrakammarvalen.

Det är bra mycket enklare att glädjas åt det andra släss och segra än att ge sig i kampen själf med eget namn och eget skinn. Men Rut Adler är inte ledsen den här gången heller. Att det innebär otrolig möda och uppföring att ge sig ut med en självständig lista skrämmar henne ej. Om hon velat ha det lugnt och godt kunde hon först som sist ha beslutat sig för att stanna hemma på sin gård och sköta hem och barnskörd och plöjning, kor och kalvar som vanligt, medan valen gingo förbi.

När i den allmänna smutskastningen vid valen några stänk också falla på henne och hennes meningsfränder, avskräcker det henne lika litet som utsikten att falla igenom. Hade hon främst av allt velat framgång, uppmanar, karnär, kunde hon ju ha mottagit erbjudna platser inom stora, säkra partier.

Men hon kände sig inte hemma i något av dem. De voro henne för praktiska, för kloka och kompromissande. De voro för litet mänskliga och samtidigt för litet sakliga. Liberaler och folkfinsande syntes henne ha sackat av åt höger, medan hon med Frisinnade kvinnor gått åt vänster. Så reste hon sig helt enkelt upp med sitt länsförbund och erbjöd de män och kvinnor att följa med, som varken ville den borger-

liga samlingen mot den proletära eller den proletära mot den borgerliga. Hon tänker sig att det finns i hennes valkrets väljare som inte ville vara med om att klyva samhället i två skarpt avskilda grupper, som hellre vilja pröva frågorna oberoende av partiänsyn. Hon värdar till dem, som tänkt sig fram till den övertygelsen att stora och genomgripande förändringar måste ske i samhället, att en ny radikal politik måste sättas in för lösning av fredsfrågan, jordfrågan, arbetslöshetsfrågan och för att överflytta kvinnornas medborgarrätt från teorin till praktiken.

I denna valblid om hemmakommunist och ryssar, står hon på den ståndpunkten att det enda försvaret mot de försök som komma utifrån eller inifrån att med väl omstörta vårt samhälle, är en radikal reformpolitik.

Den hövding, den paroll har ännu inte kommit som fått de stora skarorna att lystra. Medan man väntar, får man gå ut själf och säga sitt hjärtans mening, det är den

konsekvens som måste tas i valider. Det var i Rut Adlers hem som Ekeredsresolutionen fattades. Men man har ingenting rätt att bara fatta resolutioner mellan valen och sen sitta hemma, när det gäller.

När Rut Adler stod där framför sina auditorier i halländska städer och samhällen och sade ifrån varför hon måste gå ut från den borgerliga vänstern och stå enast, var hon den tappreste lilla själ jag sett.

Det är inte att begära att alla skola tycka att hon har rätt och handlar rätt. Men det är komprometterande för dem som

icke känna igen en ärlig och modig handling, då den kommer inför dem.

När Lindbergh vägrade att ta emot några av framgångens frukter i presenter, visnings- och radiohonorar, så gjorde han på något vis alla dem så små, som gona sig i sin succés och ta ut allt vad den kan bjuda. Handlingen och handlingens fullbordan var honom nog, punkt. Och Amerika som faller i stoftet för framgången, satte ut honom som ideal för sin ungdom, därför att han föraktade framgångens materiella lön.

Det är inte meningen att jämföra valrörelsen i Halland med Atlantflygningen i och för sig. Men det är i alla fall så, att den som likt Rut Adler ger sig ut i elden för en idé, utan rädsla, utan sidoblickar, utan en sekunds tanke på personlig förtjän, den blir utan att vets det, en mätare på den moraliska halten av den strid som nu rasar mellan partier och kandidater inför septembervale.

Lindansare. Det är förunderligt hur den gamla konsten bibehåller sin tjukskar. Hur de vita männing tjuga meter upp i luften, balanserade med sina stavar i strålkastarens skarpa ljus, kväll efter kväll förmår att fångsla en skådande skara och skänken den nöje.

Kanske är det tillfredsställelsen över att se svärigheter besegrade, över varje beakt på uppnådd fulländning, som gör detta nöje så utsökt. Man kan inte låta bli att tänka: När människor verkligen kan lära sig att göra något så svårt, vore det väl märkvärdigt om de inte också med tiden skulle kunna fullkomna värden där de lever. Ty det är lätt att förstå människans makt, när den uppenbaras i en lindansares konst. Vem som helst kan nämligen gå hem och försöka balansera på en stötdryg. Det är inte svårt att konstatera att det behövs skicklighet till det. Men hos tjukskara som man inte förmår att tänka och känslorna som man inte har, är det omöjligt att mäta djupet. Och så ger man kanske lindansarna allt för mycket av sina förhoppningar.

När den siste mannen i luften med sin lilla handrörelse tagit emot applåder för sin fina konst att stå på huvudet på lnan och till halländska gamla välkända toner dansande förtjytt sig till sin platform, då skingrar sig mängden. Var och en av dem som ryss stått försjunkna i besökande återgå till den speciella svesylättning, som han för kvällen utvalt åt sig på nöjesfästet.

Det är det egendomliga med Tivolii att människorna där ser ovanligare och mera spännande ut, än om man möter dem på en gata eller i arbetet. Det är som en liten koncentrerad värld, vars innevärdar är utskäpade och själva. När det sig omkring uppträder man, att de följf lindansarnas exempel och var på sitt håll strävar mot fulländningen. Mannen vid apparaten med små uppträdande clownor, som ger femöringar om man sköter dem riktigt, står tålig och tyst och lägger den ena femöringen efter den andra i sin ficka. Experterna på det skåkande golvet eller den rullande trappan lägger med oberörd aniken sin konst i dagen. De njuter av att lyckas och känna sig förmåga behärska de motsträviga och uryckliga tingena. Kanske är det därför man så ofta ser samma ansikten framför samma skufvorna eller kapp-löpningsfält med papphårst. Man byter icke så gärna ut sin övrighet mot förödmjukande misslyckande på nya områden.

Jag har en gång sett en konduktör, som jag troe hade kommit underfund med man med litet ontänkt kan uppvisa sig ett litet Tivolii mitt i sitt allvarsammas arbete. När han skulle tända lamporna på tåget tog han dem inte en och en, öppnande kupan, tändande med tändstickan, stängande kupan. Han gick först genom alla kuporna och öppnade alla kuporna med rasch hand. Sedan stormade han tillbaka så fort han vågade för att inte tändstickan skulle slökna av draget. Jag föreställer mig, hur han skulle glädjas för var gång han lyckades slå sitt eget rekord från föregående kväll och kunna räkna ännu en lampor på samma tändsticka. Kanske hade lampändningen varit hans tråkigaste plikt, så som var och en har något särskilt och omöiverat tråkigt i sitt arbete. Och så hade han genom sin tysta lek med fulländningen som mål — man kan gott kalla den ett litet Tivolii, fast han inte vann några femöringar eller silkesapor i belöning — kommit att riktigt längta till kvällarna och lamporna.

Devinez.

KVINNER I SÖDERMANLANDS OCH HALLANDS LÄN!

Om Ni gilla Frisinnade kvinnors program, om Ni vilja se ELISABETH TAMM och RUT ADLER i Sveriges Riksdag, arbeta då förskräckt och med friska krafter för deras val.

Ställ er arbetskraft till förfogande! Den behövs för spridning av affischer och utdelning av valsedlar. Anmäl Er hos fröken Ingrid Örstrom, Nyköping eller fröken Lissi Almer i Varberg.

Mobilisera ert moraliska mod mot de angrepp, som göras på Er valrörelse.

Kom ihåg att hugg och tillmälen höra ofrånkomligt till i en valrörelse, och det är inte så förgävt som det låter.

Kom ihåg, att Ni ha inte större skyldighet, därför att Ni äro få, att i andra partiers och kandidaters intressen avstå från att rösta på dem Ni vilja ha in i riksdagen!

Kom ihåg att strid för en äsikt är aldrig förgäves!

Kom ihåg att Ni har angörandet i Era händer!

Svenska Eldbegärens Föreningens Byrå

Norrmalmsorg 2 A — Stockholm
Öppen 10—1, 2—4, lörd., o. helgdags-
afnar 10—2

Eldbegärdan — Begravningsförsäkring
Medlemsamtningar — Urar
Kolonialvaror från 150 kr.

Allt flera köpa i Konsum

Principen är där:
sunda varor i
sunda butiker.

KONSUMTIONSFÖRENINGEN STOCKHOLM

Prenumerera på CLARTÉ

Tidskrift för socialistisk kultur
Redaktion: förf. Bertil Almqvist, fil.kand. Leif Björk, fil.stud. Martin Konow, förf. Karin Boye amanuens Alf Johansson,
Utkommer med 12 nummer per år. — Prenumerationsavg. för helt år kr. 5,-, för halvt år kr. 3,-. Lösnummer 25 öre.
Adress: Clarté, box 458, Sthlm. 1.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Stapelplan 1-3, 2 tr., Stockholm.

UTGIVARE

Åke Nilsson.

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Elin Wijkner.

Elisabeth Tamm.

Honorine Hermelin.

REDAKTIONSEKRETERARE

Carin Hermelin.

Motagsgästid 10-12.

Telefon Norr 4842.

EXPEDITION:

Telefon Norr 28243.

Kontorskl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6,-, halvår kr. 3,50.

Kvartal kr. 2,-. Lösnummer 15 300.

ANNONSPRIS:

1 text 20 öre

per millimeter.

Textsida eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1928

Wahlstedts Tryckeri Aktieförlag

Storgatan 22

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmforgsgatan 2, Stockholm.

Telefon 28, 289.

Familjerätt. Hyresändring. Testa-
menten. Bouppteckningar. Förfråg-
ningar från landorsen besvaras om-
gående.

EVA ANDÉN Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges
Advokatsamfund.

Herkulesgatan 14. Tel. 7575-7576.

f. d. Län Västman.

SPECIALITET: Familje- och arvskat.

Boutredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag.

Aven skriftliga förfrågningar.

DUCHATTELLER från kr. 35.

Chalonsgr 28 - Baddfiljeter 60 - m. m.

Danielsson, Metareg. 6. Tel. Sö. 766.

Olga Eim Dahl

Modemagasin

Kungsgatan 53. Tel. 10851

STOCKHOLM.

Engelbrekts

Sjuxkötarskebyrå

ansk. ex. sjuxkötarskor och enkla-
rare, även barnskötarskor.

Vallhavägar, 18', 86181, N. 24113

Gymnastikdräkter

av trikk till alla åldrar, av tyg på beställ-
ning. Stott ligges av N. F. K. livsväskor
för barn och vuxna.

Promenadedon av brud- o. smalarer med
och utan klack, finnes och kan beställas i

Anna Ahlströms Manufaktur

och Kortvaraffär,

Oötagan 95. Tel. Sö. 31184.

Så ledigt skall denna ligga i skon.

Sjukvårds- och Förbandsartiklar

Kirurgiska Gummivaror, Bandage
dessa alla slag. Elektriska Hjälp-
apparater, Induktionsapparater,
Åderbröckströmpor, Bröcksbånd,
Fygghälsor, Gummispröskor och
Öfverdr. Bröckshälsor, Långspöjare,
Skjölmskor, Ljgdskor, Dambö-
cker, Barnvårdsartiklar alla slag
m. m. Bestik eller tillräst oas.
Måstrande kataloger gratis.

Magasin Special

Vesterlångatan 66

(Ingång i Passagen)

Björns Jaktgatan 9

STOCKHOLM

Fattigt ÄR DET RÄTT?

Släktingar

Man har frågat sig, på vilken grundval bildades egentligen den Ekman-Löfgrenska ministären? Sedan Frisinnade Landsförening sprängdes och ur denna bildades två partigrupper, de folkfrisinna och de liberala, har splittringen allt mer ökat. Avståndet mellan dessa båda partier har blivit allt större. När därför regeringsbildningen kom och liberalerna gingo med i den, hade man väntat att någon ny samling skulle äga rum. Ett bättre tillfälle till återförening på ny grundval hade ärfvrigt kunna erhållas. Men det blev obekänt, anhängarna ute i landet lämnades i okunnetthet om, vad som föresiggick, och de ledande gjorde upp saken med varandra. Genom hr Löfgrens tal i Linköping helt nyligen fick man veta, hur överenskommen var. Liberalerna skulle avstå från att yrka ändring på det proportionella välsett och de frisinnade skulle dels gå med på flyttans nybyggnadsanslag, dels avstå från att upptaga förbudet på sitt program. Sv. Morgonbladet säger att denna förklaring är missvisande, de folkfrisinna hade själva beslutat tills vidare avskrika förbudet. Villkorena det än är, kan vara litigt, klart framstår i alla fall, att grundvalen för samarbetet mellan frisinnade och liberaler bottnar i en uppgörelse inom regeringen angående det icke utbyte av vissa frågor. Således ingen gemensamhet i avseende på program. Endast att man lovat avhålla sig från att röra vid vissa tvistepunkter. Det är verkligen fattigt. Ingenting positivt, endast negativt. Ingen folkmining eller inre samhörighet, endast politiska beräkningar från ledningens sida. Det verkar beklämmande, på samma gång som det utgör förklaringen till, att där inte blir ett självständigt och levande framåtgående för frisinnade och liberaler utan i stället borgerlig samling och vad därmed följer.

Vad det gäller

EN VALRÖRELSE på Frisinnade kvinnors program är börjad i Södermanland och Halland.

Det gäller att till Riksdagen återbörda Elisabeth Tamm. Det gäller Hallands Fria lista med namnen Rut Adler, Lára Petri, Hanna Paulsson, Lissi Ahner, Carin Jacobsson.

Denna valrörelse har två kännetecken. På båda hållen har inre övertygelse framträtt, att den går emot samhällets uppdelning i klasser. Den har alltså ställts utanför den borgerliga samlingen. Och i en tid, då de många listorna under samma partibeteckning ställer i vida fältet åt vem man ger sin röst, möter väljarna här ett klart personval.

Denna valrörelse är således principiellt betydelsefull och i sin essens ett utslag av stark organisation bakom — i behov av stöd.

Må vi därför med samlad kraft hjälpas åt att föra den till seger.

Johanna Brunssons Vävskola, Grundad 1873

Utblidar Vävvaror och Vrkesvävarer och håller kurser i Henvävning. Hösttermin börjar 1 sept. — Prisuppt. — Stockholm, Kungsgatan 70, 3 tr. Tel. Norr 417.

privat, 135 63.

»Fredsval och försvarsval — detta är icke någon oförsonlig motsättning, allra minst här i Sverige.» Med detta yttrande avslutar Stockholmstidningens redaktör, hr Rinman, en broschyr som han skrivit inför valet åt Riksförbundet för Sveriges försvar.

Resonemanget är detta: utan ändamålsenligt försvar inga tillförlitliga fredsgarantier. Vårt försvar är icke ändamålsenligt. Det duger i närvarande stund absolut ingenting till. Alltså böra fredsvernarna arbeta för försvarsvänliga kandidater som starka vårt försvar.

Idén är icke hr Rinmans. »Fred genom ett tryggt försvar» det är parollen som lyder överallt, dag för dag i Riksförbundets ihärdiga agitation ut i bygderna. Det är en gammal och inarbetad sats. Den är därför lätt att upptaga och återupprepa, därtill behövs icke den ringaste tankeanstängning. Man kan gå ut ifrån att den uttrycker vad de flesta människor tycka och tro om Sveriges trygghetsproblem, när de flytta och tro någonting alls.

Det är därför den är så farlig. Samma uppfattning hysa alla hyggliga medborgare bakom alla gränser, även Rysslands. Men med den parollen på läpparna kunna folket fortsätta att skydda freden genom försvar, tills de äro mitt inne i det krig som skall förelida världen.

Det är nog ingen förnuftig pacifist som förnekar att det finns massor av djupt fredsvaliga försvarsvirare, och att hr Rinman är en av de förnämsta både i det ena och det andra. Vi för vår del skulle aldrig komma på den idén att kalla honom militärist och krigsivrare, vilket är den titel han i broschyren indignerat avvisar. Men i andra sidan har det intet intresse och är ingen hjälp att försvarsvännerna ha fredliga hjärtan. Ty med dessa fredliga hjärtan, arbeta de ändå kriget i händerna.

Denna rimnska broschyr som går ut till svenska folkets orientering för valet är på sitt sätt märklig. Till det yttre är den sansat, nyktert och sakligt skriven. Men under denna yta finner man en desperat, upphetsad och passionerad stämning.

Vad annat än desperation kan förmå Riksförbundet för Sveriges försvar att genom hr Rinman släppa ut beviser som i detalj med exempel bekräftar att vårt nuvarande försvar är fullständigt odugligt och meningslöst? Herr Rinman är ju chef för ett blomstrand företag. Men om hans tidning ginge dåligt, skulle han säkerligen icke vilja träda upp för att offentligt avslöja dess ruttenhet. Den skamliga och farliga hemligheten att Sverige icke med sin nuvarande krigsbredskap kan bjuda en fiende något nämnvärt motstånd, den uthusnaren från husstaken. Om det bara är ett lands krigsbredskap som skyddar det från överfall, borde vi icke vara säkra en enda dag.

Det är också desperation att icke ädla sig någon bekänning gent emot Ryssland. Vi som äro så fredliga, enligt hr Rinman, som aldrig vilja ta till vapen och icke äro en fara för någon, varför måste vi oavbrutet höta och spotta bortåt Ryssland till? Vi veta ju att den allmänna föreställningen i Ryssland räknar med en koalition av västmak-

terna mot Ryssland. Varför måste vi inge vår fruktade granne den uppfattningen, att vi hata honom så att vi med all vår freds- och försvarsvänlighet blott alltför gärna skulle gå in i den koalitionen?

Men det borgerliga Sverige kan icke låta bli Ryssland ett ögonblick. Det är besatt av Ryssland ikafullt som kommunisterna, fast baklänges.

Inten av parterna kan tala om Sovjet utan att råka i affekt. Utan att vara i affekt torde icke en så förnuftig man som hr Rinman, en man som vill vara rättvis när det går, ha kunnat förmå sig att skildra Ryssland som »den fjättestora halvasiatiska staten som står utanför det gemensamma mellanfolkliga arbetet för freden». Vilka, om icke västmakterna, ha under de tio år som förlutit sen revolutionen behandlat Sovjet som en paria och påskyndat dess asiatiska inriktning?

Ryssland var icke med från början i det förberedande arbetet för avrustning, det har icke deltagit i förhandlingarna om Kelloggspakten. Men i första fallet förhindrades dess deltagande genom konversationen med Schweiz om Vorovskis mord. När den var upprustningskonferensen förra hösten framlade Sovjet som bekant ett radikalt avrustningsprogram till alla delegerades vämjelse. Vid förhandlingarna om Kelloggspakten har Sovjet icke varit inbjudet att närvara, det är alltså icke dess fel. Det är tillräckligt hemskt som den klyfta som finnes mellan Öst- och Västeuropa utan att man behöver förneka det samarbete som varit och är.

Man kan icke läsa den rimnska broschyren utan att häpnna över den lekande lätthet varmed författaren använder uttrycket: »ändamålsenligt svenskt försvar». Det är som om den stora diskussionen förliden vinkade om det moderna krigets nya skenperd aldrig hade ägt rum. Man kunde tro att ingen fackman försökt pröna i svenska hjärnor ett ändamålsenligt försvar i verkligheten betyder, detta försvar som vi i fredens intresse skola ge vår röst i september.

Herr Rinmans priserade krav för försvarets räkning äro visserligen helt blygsamma. Det som han sätter främst är en ökning av officerens kåren, det låter i och för sig icke så farligt. När amiral Lübeck efter sjökrigsmanövrerna talar om att vår flotta behöver ett fjärde pansarskepp av Sverige-typ, så skrämer icke heller det så värt mycket. Det är icke underligt om hyggligt folk tycker att några officerare, några nya kanoner och ett pansarskepp borde väl alla kunna vara med om att anskaffa för att: få bygga och bo i trygghet inom fosterlandets gränser.

Men därmed har säkerligen den ene av herrarna lika litet som den andre uttröt vad som ligger i den greppet ändamålsenligt försvar. De veta och mena nog att ändamålsenligt försvar betyder gästgrygga till flyktsorter att våra sex millioner människor, helst också uti våra kreatur ty hur ska vi reda oss utan dem. Det betyder också en modern arsenal av gift-, brand- och sprängbomber redo att med ett starkt lyg sändas över mot fienden som ett motdrag i den stund den slapper helvetets lös över oss. Det försvar som hr Rinman anbefaller fredsvernarna att arbeta för just för sin fredsvaliga skull, är ett motanfallsvapen helt eller delvis, men varför kan det aldrig få heta så?

De ryska bönderna tredsas. De vilja inte så mera än de själva förbruka, det lonar sig icke, blir det mer går det bara till staten i form av skatt eller avtvingning för de låga priser staten bestämmer. Man kan klandra bönderna för deras bristande intresse för det allmänna. Men ligger felet egentligen hos dem? Är det icke snarare det system, som uppmanar förhållanden, där det lonar sig bättre att inte arbeta än att producera, som här skulden? Ett sådant samhällssystem är obestridligt felaktigt. Lagarna i ett land äro ju till, icke för något abstrakt självändamål, utan för att skydda och främja innebeggans intressen och välsänd. Men när statens in- gripande övergår till tvång kan det endast hindra och hämma framåtskridande och utveckling. Vilket också skett genom det ryska kommuniststyret.

När vi uttalar vår förkastelse om över detta ska vi icke underlåta att tänka efter, om vår reaktionära samhällsordning saknar värja motvaktighet. Det kan icke nekas till att vår mångfald av lagar som allt mer ökas, hotar att kväva företagsamheten. Alldeles sådana är särskilt likheten med vår nuvarande jordbeskattning. Det är icke så uppenbart som i Ryssland, och icke så till yterlighet gående, fast det är samma sak, att beskattningen bestraffar varje arbete på jorden, som förkovrar den, vare sig nu eller för framtiden. Genast är man framme och påligger hårdare skatt. Och tvärtom, den som inte tar hänsyn till det skick, varit jord och för egen del för inkomst, kommer begräddas ifrån avgäld till det allmänna.

Släktskapen mellan kommunism och det gamla konservativa samhället är ofta påtagligt.

Det är dyrt, det är vidrigt och det är olämpligt att sätta i händerna särskilt på kommunistiskt anstuckna beväringar.

Herr Rinman begär ganska mycket av fredsvernarna. Han begär icke bara att vi skola gilla och uppmanar arbetet på fullkommande av denna krigsapparat, som skall kunna blixtsnabbt ge svar på tal, så att en fiende förskräckes att fullfölja ett angrepp. Han begär också att vi ska tro att det skulle betyda någon fördel och trygghet att ha ett sådant försvar. Det är för mycket begärt, ty det är vår övertygelse att ett europeiskt krig skulle betyda vår undergång, även om vi skrämd bort en fiende. Vi skola lika lite kunna reda oss själva i världen som spetsbergsmännen klarade sig på ett islak, avskuret från land.

Reder man nänsin ifrån sig en fiende genom att möta honom med vapen? Ryssland besegrades i världskriget och berövades stora delar av sitt område. Men först efter att nedslaget blev det den verkligen farliga fienden.

Trygghet mot Ryssland måste vi ju ha för att kunna leva och arbeta med någon ro. Men det finns inget annat trygghet än den att komma på hyggligt fot med denna vår granne i världen. Undsättningsexpeditionen till Rysslands handgeristrier är den enda ändamålsenliga försvarstygård mot Ryssland som vi på länge vädigt.

Så kan man säga att broschyren icke går på djupet med de problemen som kväva oss alla. I denna allvariga tid går den ut till väljarna med förläggad och ofullständig kunskap. Den söker icke den föreställningen att den kunna befria sig från trycket av osäkerhet genom att rösta på borgerliga kandidater som vilja lappa en smula på vår krigsbredskap och förstärka vår officerskår. Är det rätt mot vårt hederliga folk?

«De personlige stemmer»

AV ANNA WESTERGAARD

Forud for Valgene til det danske Folketing bestemmer de politiske Partier, hvilke Kandidater de vil opstille, og det er den almindelige Regel, at Partierne ogsaa bestemmer, i hvilken Rækkefølge de Stemmer, der tilgaa Partiets Lister ved Valget, skal tilfalde de opstillede Kandidater. Dette kaldes at etablere Partiliste. (Kandidaterne nummereres). Naar Partiliste er opstillet, foreledes de ved Valget afgivne Stemmer saaledes, at Stemmerne overføres fra Kandidat til Kandidat i den Rækkefølge, Partilisten angiver, altsaa saaledes, at hvad der bliver til overs af Stemmer for Listens Kandidat Nr. 1, overføres til Nr. 2 o. s. v.

Afstemningen foregaar ved, at Vælgeren enten sætter X udfør Partibetegnningen paa Stemmesedlen eller X udfør den Kandidat. Vælgeren ønsker valgt. Alle Kandidaters Navne er trykt paa Listen. Disse sidste Stemmer — de personlige Stemmer — kommer ved Fordelingen altsaa paagældende Kandidat til gode uadover de »Parti-Stemmer«, der falder paa ham i hans Opstillingskreds eller overføres til ham fra andre Kandidater.

Det vil imidlertid let ses, at de personlige Stemmer — der erfaringsmæssigt endnu ikke anvendes i vidstrakt Maalestok her — næsten aldrig kan blive bestemmende for Valgets Udfald, naar Partierne Ledelse paa Forhand har fastsat den Orden, i hvilken Stemmerne skal komme Kandidaterne til gode ved Valget. Metoden med »Parti-Liste« medfører saa at sige, at det bliver de forholdsvis faa aktive Medlemmer af Partierne — nærmest disses Ledere — der bestemmer, hvem der skal vælges... de menige Vælgere har kun Afgørelsen af, hvor mange af hvert Parti der skal vælges... de har Stemmeret, men i Virkeligheden ikke Valget.

Imidlertid er det ved et fomyldt vedtaget Tillæg til Valgloven bleven bestemt, at det naar Partierne frit at lade være at opstille Partiliste, idet Partierne da ikke overfor Valgmyndigheden angiver nogen

Nummerorden for sine Kandidater, men blot opfører disses Navne i alfabetisk Rækkefølge. Valget foregaar da saaledes, at de Kandidater erklæres for valgt, der har faaet flest Stemmer (i det Antal, som tilkommer Partiet) — og Stemmeoverføringen finder ikke Sted. Kandidaterne faar da kun de Stemmer, der falder paa Partiet i hans opstillingskreds, samt de paa ham afgivne personlige Stemmer.

Den personlige Stemmeafgivning, kabineret med, at Partiet udlænder til fastslaa Kandidatens Rækkefølge, giver betydelig større Indflydelse til selve den menige Vælger, og denne Valgmaade, som altsaa i størst rimeligt Omfang lægger Afgørelsen ud til Vælgerne, anvendes ved de sidste Folketingsvalg i Danmark af »Det radikale Venstre«.

Adgangen til at afgive personlig Stemme er ikke særlig stærkt benyttet, vel nok fordi Oplysningen om, at man kan stemme paa denne Maade, endnu ikke er trangt til Bunds mellem Vælgere. Der er imidlertid næppe nogen Tvivl om, at den personlige Stemmeafgivning vil komme til at spille en betydelig Rolle, og de for hvert Valg stigende Antal af »personlige Stemmer« viser ogsaa dette. Ganske interessant var en Undersøgelse, foretaget af en af »Det radikale Venstres« Ledere, af hvorledes de personlige Stemmer ved sidste Valg var fordelt mellem de af dette Parti i to københavnske Kredse opstillede Mænd og Kvinder, idet denne Undersøgelse viste, at de allerfleste af de personlige Stemmer var faldne paa de opstillede Kvinder — hvilket mulig bl. a. skyldes, at der hos Kvinder er en særlig Tendens til at benytte den personlige Stemmeafgivning. Tallet var følgende: Der var i hver af de undersøgte Kredse opstillet 2 Kvinder og 4 Mænd. I den ene Kreds fik den ene Kvinde 50 % og den anden ca. 40 % af samtlige afgivne personlige Stemmer; i den anden Kreds fik den ene Kvinde 45 % og den anden 22 % af alle de personlige Stemmer. —

Sverige sett uppifrån

Hur är det möjligt att bolsjevisismens ogräs kan växa så högt och fort under de i Sverige rådande förhållandena? — frågade Svenska Dagbladets ledarskrifvet av den 29 aug. Och förhållandena beskrivas på följande sätt: »Sverige har blivit fint som ett dockspår under de senaste årtiondena. Det kan snart utsättas ett pris för den som märkt upptäcka en förfallen svensk stuga bebodd av människor. Allt är nytt och fint eller putsat och oombonat, ifall det är gammalt, åtminstone på landsbygden, och snart torde det vara svårt att upptäcka en enda slumburg även i städerna. De egna hemmen omkring städer, stationer och industrisamhälle ligga som en formlig prosamling på en utställning, avsedd att visa hur snyggt och burget vi ha det här i landet. Vart man kommer ser det rent av söndagskägt ut mitt i vardagen. Intelligentia utländska iakttagare börja rent av tycka att det är för materialistiskt, för maktligt, men tilläts av skola och experimentalfabrik, kort sagt, att en viss enformighet av västland och prydlighet utbreder sig över landet.»

Man frågar sig vilka landskap författaren har rest för att få bevis för detta oerhörda påstående. Ett brukar annars inte vara svårt att både i statare- och torparens hitta jordgolv, tack som släppa igenom regn och snö, väggarna som röttna ner till i brist på stengrund, möglande golv och igenstoppade fönsterur. Att detta förekommer också i ganska välutlådade trakter är ju lätt att förvissa sig om.

Men man kan medge att också en stuga där det regnar in kan ta sig ganska snyggt och tilltalande ut på något avstånd. Det är troligt att man måste bo i den utan förhoppning att någonsin få en tätare för att fullt kunna bedöma vilken grad av maktlig enformighet som den betyder.

Det kan givetvis diskuteras av de sänsta förhållandena äro att finna, i staden eller på landet. Men belysande för de snart slufria städerna måste ju den oenständigheten anses vara, att också bland yrkesarbetare finnas de, vilka genom sina dåliga bostäder få dragas med odelägande sjukdomar för hela sitt liv. Där läkaren avstår sig varje anspråk på att kunna göra barnen till arbetsföra människor, så länge de inte flytta till en sundare bostad — som inte finns att få.

Kolonitridårdarna äro utan förtägselse en anledning till tacksamhet och tillfredsställelse. Dessvärre

Svart på vitt

Det är säkerligen icke en slump att Norddeutscher Lloyd kallat sitt nya jättefartyg på 46000 ton för Europa. För 20 år sen skulle inte ett sådant skepp ha kunnat betä Europa och in mindre för 10 år sen. Men en börjar begreppet Europa som en enhet stiga upp för övrigt, och de som först ha fått skäta därpå är de folk som bo i medelpunkten av vår världskula. När man håller en iakttagelse som såa skändas till Amerika för Europa, så ligger där medvetet eller omedvetet ett uttryck för europisk känsla och solidaritet.

Efter explosionen av tosgengas i Hamburg protesterade befolkningen häftigt mot de risker den kände sig löpa av att bo vägg i vägg med så dödliga varor.

Vi lo alla vägg i vägg med dessa farliga behållare av dödade gaser. Hela militärsamfundet, som är insprängt mitt i vårt samhälle, är en sådan farlig behållare, och vi vet ingenting om när en explosion skall ske. Mott att det kan komma när som helst. Vår lör protesteras icke lohten som det fara som hotar dem. Därför är de vart och ett äro inkomna i den föreställningen, att det som är en fara för andra folk, är en säkerhet för dem själva.

Den som för egen del, kommit ur denna föreställning, har en bjulande plikt att oavlatligt söka dra allt fler och fler människor ut ur förbindelsen. Och likaså att vid val ta konsekvenserna av sin skäddning och rösta för avrustning.

Mytigen slappa söka kraftiga motnärningar ut från ett brinnande ammunitionsupplag på Skeppholmen. Brandstötarna måste skydda sig med gasmasker. Men mot de daggas och dimngas, som spridas för att hindra den nuvarande generationen att se i vilket läge den befinner sig, hjälpa ljusa gasmasker av människohud. Må Gud upplysa människighetens förstånd. Han kommer nog att finna utvägar härfor, om Han vill att det ska fortleva.

Vart man kommer ut i bygderna mötes man in inför valen av en aftrich som föreställer ett slags karta över Sverige. Moder

finnas i Stockholm endast 18 kolonilottor för varje tusental inlevnadsare. Och man behöver inte cringa om det hot att ofrån kolonierna för stadens växt, som gång på gång krävt kolonisternas samlade ansträngningar att skydda dessa »befästningar, som åtminstone enligt demokratisk barnatro borde vara »fästningar» an focna tiders valde och gravar.»

Man frågar sig slutligen vilken utveckling Svenska Dagbladets årligen återkommande och mycket rekommenderande julsulningssamt att fylla i detta till enformighet välmående landet.

Svea pekar där på stjärn och skogar, fält och städer och ställer den frågan till en herre med bok och en karl med loppigt blåst: är icke detta vårt att försvära?

Frågeställningen är så tokig, att det är nästan hopplöst att försöka få någon fason på den. Den förutsätter att de som inte tro på det Sverige kan försväras med åstad och moderniserad krigsskapskap, måste finna Sverige värdefullt.

Inte är det så. Sverige är så skönt, så rymligt, så underbart i sin ursprunglighet att vi alla måste ålaka det passionerat till till döden. Det är okontrollat att få leva sitt liv i ett så vackert land. Till tack borde vi alla vara mer angeliska om att skydda det än om något annat. Men när inte ens Englands lutt- och sjöflotta kunna skydda London för förstörelse från luften, vilket de senaste månörens ådagskrig, hur såad vi då kunna vapenlösa skydda vårt land? Vi måste på andra vägar. Vi måste arbeta i bredd med den andra folk som oroa sig på samma sätt för de land de åluka. Vi måste hjälpa till att få bort rustningarna som hotsa vår svenska värld med förstörelse. Ty Sverige är vårt att rädda och försvära.

Den socialdemokratiska högtalarbilen drager sig var den far fram, ett vildsamt lektor hos vår för nya upplifningar alltid uttalande svenska ungdom. Vad det sedan är som talas så högt, blir allt för många en underordnad fråga. Affischer som annonser reklamerar göra precis samma rangordning *Högstabelen kommer heter* det med stora bokstäver. Och sedan med mindre: som talare medföljer herr Axel Lindqvist.

Tidevarvet avhålls nu kraftigt för att vi uppmant anhängarna av Elisabeth Tamms och Rut Adlers handbörter att göra det orimliga, det till synes orimliga genom att sitta in dem i riksdagen. Att gå fram mot ett starkt motstånd, att mitt i trängslan bland dem som vilja försvara sina positioner, skåa bereda väg för något nytt, är alltid orimligt. Andå göres det ständigt och lyckas stundom.

Mötesplatsen

Frissnada kvinnors värörelse i Södermanlands och Hallands län har pågått livligt under den förlfluta veckan med en rad väl besökta föredrag av fröken Elisabeth Tamms, fru Rut Adler, doktor Ada Nilsson, rektor Honorine Hermelin och fru Elin Wägner. Turnéer äro planerade för hela den tid som återstår för valen. Frissnada kvinnor böra sörja för god tillslutning till mötena.

<h1>VI STÅ TILLTJÄNST</h1>				
<p>Bordrevatten</p> <p>Drick</p> <p>Ramlösa-vatten</p> <p>Vårt lands enda naturligt alkaliska bords- & hälsovatten.</p> <hr/> <p>Damkonfektion</p> <p>Thornell & Edin</p> <p>Uppdragsgatan 19 A Tel. Norr 9172</p> <p>Sortering av Klädningar och Underkläder</p> <p>Beställningar av Söderskeklädningar, Rockar samt Förkläden emottages.</p> <hr/> <p>Damväskor</p> <p>»VÅSKAN» finnes</p> <p>Kungsgatan 25 - Tel. 14412, N. 2113</p> <p>Största lager av Damväskor o. Resväskor, Provskär, Provslofjörar, Automobilofjörar</p> <p>Reparationer utföras Egna fabriker</p> <hr/> <p>Fotomagasin</p> <p>HOLLINGERS</p> <p>FOTOMAGASIN</p> <p>11 Malmskillnadsgatan 11 Stockholm Tel. Norr 106 81</p>	<p>Fotvårdsaffär</p> <p>Elin Ahlqvist</p> <p>Brunkbergsgator 13 Tel. N. 1039</p> <p>Behandlar småriftit och omsorgsfullt alla slag av fotakommor Råd och anvisningar kostnadsfritt.</p> <hr/> <p>Fysikaliskt institut</p> <p>Syster Anna Wallström</p> <p>Fysikaliskt institut</p> <p>Bjergsjöväg 34, 3 tr. Hiss. Tel. N. 5107</p> <p>End-läkare ordn., gives alla moderna E.Ljus o. värmebehl. för nerv- o. rheumatiska åkommor m. m. Alla slags bad, packn. och massage. Anna Wallström Leg. Sjuksköterska generalc.</p> <hr/> <p>Handskaffär</p> <p>Skånska Handskaffabren</p> <p>(Inneh. Olga Åhlund)</p> <p>Sturegatan 50 - Grevtorgsgatan 30 C</p> <p>Största urval. Handskaff 50 öre. Vid återkopande av denna annons lämnas 10% rab.</p> <hr/> <p>Hudmedel</p> <p>Ann Lydén's</p> <p>Lavendelinkur</p> <p>Det behålliga, rymda och skyddande medlet för ångt värk, finnes hos parfymhandl. och drogerier</p>	<p>Kex</p> <p>A.-B. RAHMS</p> <p>KEXFABRIK</p> <p>Stockholm</p> <p>Spec: Rån, Skopor och Smörrevaror</p> <p>Råg-Havre-Graham. Götto-närbande</p> <hr/> <p>Kläddeshandel</p> <p>David Söderman</p> <p>22 Drottninggatan 22</p> <p>79 49 - Norr 79 49</p> <p>Sista nyheter i de nu för hösten moderna Ulster- & Kapptygerna</p> <hr/> <p>Konststoppning</p> <p>ETT HÅL ÄR INTET HÅL</p> <p>Låt konstvärd eller konstoppa Edra söndergå Kläder, Mästar och Schalar.</p> <p>ERIC ENGBLOMS</p> <p>Konststoppning, Regeneringsbad, 20, 1 tr. Stockholm, Ord. pr. post. Tel. 26 56.</p> <p>Obs! I denna konststoppning Sverige med hänsikt utländsk personal.</p> <hr/> <p>Manufakturaffär</p> <p>WENNERSTRÖMS</p> <p>Drottninggatan 45 och 43</p> <p>SPECIALAFFÄRER</p> <p>för Sidor-, Ylle- och Bomulltyger samt för Tröjvaror.</p> <p>SAISON-NYHETER</p>	<p>Mejeriaffär</p> <p>MJÖLK</p> <p>GRÄDE</p> <p>SMÖR</p> <p>Tel. Förtärförsljare 7041, N. 7041</p> <hr/> <p>Paraplyaffär</p> <p>Svenska Klipp- & Paraplyfabriken</p> <p>Fabrik och byrå: S:t Paulsgatan 11, N. 30339</p> <p>Filial: Lilla Nyckelgatan 11, Tel. 7282, Sönderström, 36, Tel. Via 723, Regeneri, 43, Tel. 3600</p> <p>Paraplyer och Klippor i stort urval</p> <p>Beställningar till handpappersreklamenter.</p> <p>Obs! Överklädningar och reparationer utföras, vitt, vitt och billigt.</p> <hr/> <p>Pianoaffär</p> <p>PIANINON o. FLYGLAR</p> <p>Nya o. beg. - Avbetaling - Uthyrning</p> <p>Silbätningar o. reparationer utföras</p> <p>Tel. J. Aug. Carlson Tel. 1078</p> <p>Vasagatan 7 1078</p> <hr/> <p>Pliasering</p> <p>Alla slag av Pliaseringar och hälsörin utföras snabbt, väl o. elegant till billiga prisar</p> <p>Stockholms Pliaserfabrik</p> <p>Mariafogatan 9, 2 tr. Stockholm</p> <p>Tel. Söder 136 80.</p> <p>Beställningar emottages även från landsorten. Rev. illustr. prisKurant</p>	<p>Sidenmålning</p> <p>SIDENMÅLNING - Endast konstnärliga, signerade original, Schalar, lampskärmar m. m.</p> <p>GULLAN ALRICKSSON</p> <p>Odgengatan 63, 2 tr. Vasa 11808</p> <hr/> <p>Skrivbyrå</p> <p>ESKIL JOHANSSON</p> <p>Rödabergsbrinken 2</p> <p>vid Vandslidan. Tel. 867 83.</p> <p>Manuskript hämtas och hemsändas. Prima referenser.</p> <hr/> <p>Strumpor</p> <p>Letterstedt's</p> <p>STRUMPSPECIALISTER</p> <p>Drottninggatan 21, Stockholm</p> <hr/> <p>Wennergrens bokhandel, Stockholm</p> <p>sänder gratis broschyren <i>Lärfrämmande språk</i>. Den nya metoden för språkundervisning.</p> <p>Namn _____</p> <p>Address _____</p> <p>T _____</p>

Barnet och familjen

Kära Tidevarv. Eder korrespondent har i sommar fått höra att av alla universitetets föreläsningar under vintern har inga varit så talrikt besökta som docent Bühlers. Hon föreläste barnpsykologi efter nya forskningsmetoder. Eder korrespondent skyndade att uppsöka dr. B. och lyckades att få en intervju med henne. Det var en ovanligt trevlig människa, ungefär 35 år gammal, är gift med en professor och har sju unga. Hon är utom docenturen anställd på det k. s. t. w. i. e. n., som motsvarar barnvårdsnämndernas upptagningsbarn.

Så här framlade Dr. Bühler för mig sina synpunkter på barnet och familjen. Europa svänger mellan två poler: det fantastiskt nyktra Amerika och det nyktrast fantastiska Sovjet-Ryssland. — Dessa båda ytterlighetsländer står för oss som representanter för de mest motsatta förhållanden, vanor, åsikter och ideal, som vår civiliserade värld trymmer. Så mycket mera förväran det oss, att just dessa båda länder ens i samma svar på lösningen av de problem, som en gemensam samtid har ställt upp för oss.

Detta är fallet i problemet barnet och familjen: bland de förslag, som i Amerika sträva efter att åstadkomma en reform i uppfostringsfrågan, är den ideen ivrigt företrädd, att barnet så tidigt som möjligt bör frantasgas familjen och överlämnas till en allmän, statlig uppfostran. I Sovjet-Ryssland har samma idé sedan lång tid tillbaka redan gjorts till verklighet.

Europa står ännu ytterligt tveksamt här för — men i Tyskland har på senare tid frågorna åter och åter dykt upp, vilket gör, att vi inte kunna gå förbi den, utan bli tvungade att ta den i övervägande.

Att en sådan tanke, som måste förefalla oss såväl biologiskt som psykologiskt felriktad — överhuvudtaget kunnat få fast fot av två orsaker förklarligt. Å ena sidan har den moderna forskningen i självsjukdomarnas väsen som huvudsakligen förlägger intresset till de tidigaste barndomsintrycken, öppnat ögonen för alla de misstag föregående generationer gjort. Men som de ej samtidigt kunna ge bestämda allmänna riktlinjer att gå efter, står lekmanuppfostraren ofta frågade och handfallen. Å andra sidan har det allmänna ekonomiska läget fört oss därhän, att mödrarna ur vida kretsar av befolkningen, och fäderna ur alla kretsar — ej ha tid att allvarligt ägna sig åt barnens uppfostran.

Men att se dessa fakta i ögonen, behöves ej betyda att dra den sista förutvalda konsekvensen, som rycker barnet ur dess biologiskt och psykologiskt naturliga omgivning och ger det en konstgjord livsgemenskap, där man förgäves söker omplantera det.

Doktor Charlotte Bühler har framfört allt ägnat sig åt lösningen av denna fråga. Hon söker att på rent vetenskaplig väg, först låta känna barnets värld, för att sedan kunna ge riktlinjer för uppfostran. Hon utgår därvidlag ej från antaganden, som vi vuxna konstruerat och som vi söka bevisa genom exempel »som stämmas». Naturen är så oerhört rik på variationer, att det knappt givs

något antagande, som ej kan styrkas genom exempel. — Dr. Bühler har i stället försökt att på grund av blotta iakttagelser, utan föregående förutbildad mening, komma fram till ett resultat.

På staden Wiens största barnhem har hon ett rikt studiematerial och här ha barn i alla åldrar iakttagits — sovande, ätande, lekande. — Ofta har man avlöst varandra och under 24—36 timmar avbrutet studerat samma spådbarn. Efter dessa iakttagelser ha tabeller, med alla därtill hörande kurvor och siffror, satts upp och dessa forskningsresultat ha kastat ett nytt ljus in i barnets värld.

Det faller av sig självt, att dr. Bühler ej äfsyftar, att med hjälp av denna statistik vilja ersätta den levande människans inlevande riktiga uppfattning, den levande kärlekens intuitiva blick på »den rätta vägen» — lika litet som vetenskapen kan ersätta konsten eller — livet självt; men den kan stödjä och förklara, utplysja och komplettera — hindra missgrepp och sära fullgott från mindre gott.

Dr. Bühler skiljer på fem olika perioder i barnets utveckling. Första perioden omfattar det första levnadsåret och barnets förhållande till sin mänskliga omgivning, dess s. k. sociala ställning till yttervärlden. Under det första halvåret tar barnet inget aktiv del i sin omgivning. Det väntar tills man kommer, tills man skrämt mot det — talar till det — barnet är i början blott socialt reaktivt. Men redan i andra levnads-månaden reagerar det för människor. Barnet ler, när det hör en mänsklig stämma, ser in i ett mänskligt öga. Det är dock att märka, att på detta tidiga stadium moderns ansikte eller röst ej alls skiljer sig från andra. Instinktsammanhanget finns i början blott fram mot till barn — ej omvänt. I början av andra halvåret tar barnet aktivt del i förhållandet till människor. Det försöker genom ljud att göra sig bemärkt, ler mot den, som kommer i dess närhet; griper efter en, gråter när man går och är sårad om den vuxna utslutande slysselsätter sig ett annat barn. Det vill absolut komma i kontakt med människor och är lyckligt om man slysselsätter sig med det. Denna sociala positiva ställning behåller barnet under det första levnadsåret gentemot varje mänskliga, utan utpräglat anti- eller sympati för någon bestämd.

Detta blir helt olika i perioden nr två, som omfattar andra till fjärde året.

Redan i början av 2:dra levnads-året gör barnet en stor skillnad mellan främmande och bekanta människor. Det kan flest framåt få en verklig dödsängest för främmande människor. Ordet »främmande» betyder på 2- och 3-åringars språk detsamma som »styggs».

Och nu börjar en mycket intressant process. Den börjar med att barnet reagerar positivt för bekanta — negativt för obekanta. Det kan ibland strigas till den grad, att dessa antisociala tendenser kunna utsträckas även mot människor inom dess närmaste krets. Under denna epok klamar sig barnet med livets fast vid en människa, som det dilesefullt älskar, ofstaf den närmaste, den, som ständigt slysselsätter sig med det — i de flesta fall mo-

Framför en byst av Farao Achnaton Av Maj Hirdman

Man ser ännu på urnan hur namnet har plånats ut — — — »Vare namnet Achnaton förbannat till tidernas slut.»

—Hur fåfängt människors barna. I trenne tusen år du glömdes i jordens fönn.

Nu strölar åter i ovanligg åra ditt namn.

och glorian om din fönn.

Den som i ängest har ropat till Heran skall aldrig dö.

Det, som man sådde med tårar skall gå i spårande frö.

—Ur skomarens alabastern du stiger i skönhet fram. Farao Achnaton, Förste av människors stam.

den eller sköterskan. Ett barn, som man under denna tid berövar denna enda människa, — lämnas till främlingen eller som plötsligt till sin livskamrat får en ny, obekant person — får i de flesta fall en svår shock — vars följder och fulla inbörd man i allmänhet ej gör klart för sig. En sådan våldsam skilsmässa bör man ej förorsaka barnet under 2:dra till 3:de levnadsåret.

I föregående nämner dr. Bühler att denna period är den s. k. trotsperioden. Viljan utvecklas, barnet tar personlig position till livet — till tingen som till människorna. Under denna tid händer det ofta, att det kastar sig på golvet — sparkar och uppför sig allt annat än väl. Detta är fullt naturligt och bör varken stävas eller tillmätas någon betydelse, utan bör helst så mycket som möjligt ignoreras.

Den tredje perioden; från 5 till 8 år, går barnet fram lek till verk — ofstaf kunna vi vuxna ej följa skillnaderna. »Det är en skapande period — barnet producerar — utför ett arbete med något material — vad som helst — som det hanterar.

Under lekens form arbetar barnet och det är av otrolig vikt att det får de rätta lekarna. Det har visat sig att ett barn utan leksaker eller med oriktiga leksaker kan bli lika tillbakosatt i utvecklingen, som ett barn som fått oriktiga eller oömlräcklig näring. (Bäst är material till slysselsättning — byggkläder, sorteringsspel o. s. v. Lanbarnets taltkatter åro ofta bättre än de mest invecklade färdiga leksaker.) 4:de perioden — 9—13 är vetgrighetens period. Intresset för verkligheten. Vill veta hur allt är gjort.

Kallas Robinson-Crusoe-perioden.

Fall att återgå till problemet: barnet — familjen, fortsätter dr. Bühler, så existerar för spådbarnet alltså den andra människan blott så länge hon slysselsätter sig med det. — Ögonblicket knyter och löser förbindelsen. Spådbarnet gör ingen åtskillnad på person under det att 2—3-åringen överhopar blott en enda människa med hela sin omhet. Ut denna barnsliga tillgivenhet uppstår förtröendet. Barnets kärlek är i första hand förlitande kärlek. Först efter det tredje året växer den till möjligheten att omfatta en större krets — närmast barnets förtroliga omgivning, föräldrar, syskon, närmare vänner.

Helt annorlunda blir förhållandet under pubertetsåldern, under den sista 5:te perioden 14—19. Under denna tid vaknar släktilvet och en annan kärlek börjar ta överhanden

Lustgården

Det är bara om Karl Alfred jag skulle vilja berätta lite. Karl Alfred är statur på farbor Emils gård nere vid Kalmar när vi var små, hissade han upp oss som paket i hörken och på kvällen red vi i vall med hans slevika mår som var så bred så våra små ben stod rätt ut som trampolin. Vårsligade vare alla ljuvliga smarar med Karl Alfred!

I ett hus som var lika förfärligt utpräglat som innsatt bodde Karl Alfred och två andra staturfamiljer. — Under på om man träder ideligen i ett sådant hus! Smutsiga barnkläder, skurtasor och hinkar prydde den rödbruna lädan med en ruskig sopbakke bakom knuten och det enda som för några korta sommarveckor föregyllt upp eländet var en klångros med underbara vita, stora blaskar. Den och ett aprelträd mitt på platsen hade Karl Alfred planterat och detta var hans själs fröjd och hans ögons ljus. Ingen rosensluker har blivit så väl skött som den. Aldrig ett visst blad sag jag på den.

Inomhus var det heller inte så trevligt för det droppade rött, friskt genom taket och till raga på eländet just vid tillbakån dit gamla nor lig sjukt sedan utminnes, står jag. — Kanske jag bör tala om att det var en kronogest som om Karl Alfred var statur på och där göres inte mer än nödigt.

För några år sedan dog hans magra och löttrödda Sina. Vellan där i livet hade alltid varit knapp och så somnade hon en kväll från Karl Alfred och fyra små ungar, linärdiga och osunta.

Nu i sommar för jag de kända gamla vägnarna från för första gången på flera år. Vi för förbi alltså till Stubbemåla och därabom kröken hade vi astore vite grina. Sen kom stathusen. — Men vad så då, hade Karl Alfred flyttat? Både ros och äppelträd var borta, det fanns bara trasor och hinkar kvar. —

Och då fick jag — — — Karl Alfreds underbara saga, för minde än en saga kan det inte kallats att få flytta från det rödbruna stathuset in i Lustgården.

För två år sedan kom Pelle rättares Amanda hem från Amerika, där hon under årens lopp skrapat ihop litet slantar, inte mycket men för att vilja resa hem till gården igen. Amanda var inte hemma länge, förrän hon flyttade till Karl Alfred som barnhållerska, för på gårdens berättelse, utom att Karl Alfred var Amanhals dogmatiskt. Och hon höll ordning i det rödbruna huset, tvättade trasorna och små ungar och gifte sig efter en liten tid med

Karl Alfred. Och nu hade Karl Alfred pengar. För dem köpte han en liten förfärlig stuga och en igenvänt trädgård och så knogade han och slet på »harrgårens som förr, för den kunde han rakt inte lämna.

Tänk ändå om jag kunde beskriva, vad Karl Alfred gjort med sin stuga och sin trädgård! Aldrig har jag sett något så rörande och fint. Första året hade Karl Alfred och lustru bytet om själva stugan på lediga kvällar. De hade gjort veranda på framsidan mot sjön och en liten förstuguvikt emot skogen. Tre stygga rum hade de fått därnere och ovanpå en riktig liten herskaskapell med två gavellarm. Träfan trivdes inte så bra där som i det förfärliga huset. Jag har heller aldrig sett en människa så förvandlad som Karl Alfred. Han lyste och sken både på guldslasat och när traktorn strejkade och visslade underbara kompositioner när han gick hem på kvällarna till sin stuga för att vraka sten eller gräva dike efter en streig arbetstag.

Nu andra året höll han på med sin trädgård. Hur många lås med sten han kört bort från tomten går nog inte att räkna. Och samrignen någon trädgårdskonst kunde planlagt den trädgårdens bättre än Karl Alfred. Allt som klänge och snodde sig var Karl Alfreds litla stolhet och nu frossade han i kaprifolj och vildvin, humle och clematis, som slingrade sig över hela stugan. Mitt fram stod den vackra klångrosen »för de va ingen idé att lägga henne, för ingen skötte».

En liten sömnfäns en gammal stengrund och så hade Amanda kvar. Över hela grunden slingrade sig redan murgrönan och runt omkring stod unga kraftiga björkar, som Karl Alfred knogat hem med. I ett annat hörn av tomten hade han köpt och skurit hederliga gamla enbuskar, så att de skulle mycket dekorativa ut och högt upp i tallarna slingrade sig björnbär och humle, som han skickligt lett. Alla de gamla murkna träden hade Karl Alfred låtit stå kvar och i stället ympat dem. Det var mycket rörande att se hur väl och fint han handlt om ympställena precis som små stråda barnhänder. Så varans han rörde vid alla sina blommor med sina stora barkade händer och hur han beskrev och demonstrerade, var han lämpligast skulle lägga tomaterna och hur fint hans vinstock tog sig på södervägen. Varena liten planta och vareda kvist berättade om tusen omsorger.

Det hade Amanda kvar. Över hela grunden slingrade sig redan murgrönan och runt omkring stod unga kraftiga björkar, som Karl Alfred knogat hem med. I ett annat hörn av tomten hade han köpt och skurit hederliga gamla enbuskar, så att de skulle mycket dekorativa ut och högt upp i tallarna slingrade sig björnbär och humle, som han skickligt lett. Alla de gamla murkna träden hade Karl Alfred låtit stå kvar och i stället ympat dem. Det var mycket rörande att se hur väl och fint han handlt om ympställena precis som små stråda barnhänder. Så varans han rörde vid alla sina blommor med sina stora barkade händer och hur han beskrev och demonstrerade, var han lämpligast skulle lägga tomaterna och hur fint hans vinstock tog sig på södervägen. Varena liten planta och vareda kvist berättade om tusen omsorger.

Ria.

över den förtroliga, som behärskat barndomen. — Det alltför bekanta blir nu det förtroliga och hatade — det främmande utvecklar hela sin lockande charme. Denna vändning har djupa biologiska skäl. Den värmlösa ungen växer också hos flera djurarter upp i familjens åtminstone under moderns skydd. Med könsmognaden är denna uppgift, biologiskt betraktad, uppfylld, individen måste lösas ur familjesammanhanget, för att uppsöka en andra kompletterande individ, para sig och själv grunda en ny gemenskap. Flea djurarter utveckla under denna period en plötslig vandringslust. Så också människan. De draga ut mot det nya och lämna den gamla vanliga omgivningen, som blivit dem för trång.

Inte förtrogenhet utan symptom på bidänerfret kärleksförhållandes basis, inte den vandra till den valda människan — inte det beprövade utan det, dit ens

hög driver. Denna lösnadets och pånyttkandets process är lika ovundlig som nödvändig för individens senare utveckling.

Barnets ställning till familjen och familjens pedagogiska uppgift blir hämnen en annan. För barnets väl är familjen oersättlig. Barnets förhållande till ett par förtrogena människor, till en krets, där det »hör hemma», är grunden till dess sinnes- och jämvikt i livet. Utslutande familjeuppfostran är däremot för ungdomen det sämsta möjliga. Och även om kulturfolkens ungdomar måste kvarstanna i hemmet långt efter det de äro färdiga och »mogna» — så måste under alla omständigheter hemmets inflytande tråda tillbaka för »världens». Den tråda tillbaka för »världens».

Under denna tid måste alltså familjeuppfostran absolut kompletteras och om möjligt avlösas av andra faktorer — skola och liv.

Elsa Björman-Goldschmidt.

Ida Norman - Skomagasinet Humlegårdsgatan 6 - Tel. 78615 Rekommenderas REPARATIONER UTFÖRAS Vård uppskjuten av denna annons lämnas 5%, rabatt Låga priser Reella varor